

PROHLÁŠENÍ RADY KC OF K NÁSILNOSTEM V DĚČÍNĚ

Po událostech v Děčíně z konce března a začátkem dubna, kdy rozvážnění výrostci napadli občany romské národnosti, se v některých severočeských městech vyvinula velmi nebezpečná situace. Je pochopitelné, že napadení - pokud se jich nezastane veřejná moc - se budou bránit a nelze proto vyloučit krvavé střety, které by mohly mít tragické následky pro občanský mír a pro náš vývoj k demokracii. Mezi násilníky se stále zřetelněji prosazují tak zvané oholené hlavy inspirované obdobnými rasismem a fašismem infikovanými skupinami v sousedních státech. Jsou náznaky, že tito mladí lidé jsou organizovaně zásobováni drogami a především nenávisť člověka k člověku. Považujeme za svou občanskou povinnost obrátit se k veřejnosti, zejména k mladým lidem, u nichž se láska k netradiční nové hudbě pojí nerozlučně s lidskostí, aby se energicky postavili proti pokusům zneužít jejich koncertů nebo shromáždění násilníky. Obrácíme se zároveň na občany Romů, aby se ani oni nedali vprovokovat k neuváženému násilí a plně se solidarizujeme s Romskou občanskou iniciativou, která v těchto měsících a týdnech koná vskutku státotvornou práci.

Zároveň vyslovujeme podiv a rozhořčení nad slibistickým postojem státních mocenských orgánů, které připustily, aby příslušníci veřejné bezpečnosti pasivně přihlíželi veřejnému násilí. Žádáme ministra vnitra ČR, aby okamžitě zabezpečil ochranu pokojných občanů v Děčíně, Chomutově a jiných místech. Ubezpečujeme příslušníky veřejné bezpečnosti, že v zákrocích proti násilníkům budou mít plnou podporu OF a vůbec všech slušných lidí. Vyžádá-li si to situace, ať jsou příslušníci VB posílení hlídkami armády. Pogromisté musí poznat, že naše mladá demokracie je sice tolerantní, ale proti násilníkům se dokáže energicky bránit. Pogromisté a jejich ochránci patří před soud.

V Praze dne 26. 4. 1990

NEJDE O POLITICKÝ SPOR

Včera se sešli zástupci KC OF Jan Urban a Petr Kučera a zástupci ČSL JUDr. Josef Bartončík, PhDr. Bohumil Svoboda, JUDr. Jiří Černý k projednání aktuálních otázek vnitropolitické situace.

Po vzájemném vyjasnění stanovisek se shodli mimo jiné na tom, že diskuse o koncepci resortu FMV není sporem mezi oběma politickými seskupeními. V zájmu upevňování jednoty demokratických sil jsou obě strany připraveny pokračovat ve vzájemných konzultacích.

27. 4. 1990

Tiskové oddělení KC OF

REZOLUCE SHROMÁŽDĚNÍ OBČANSKÝCH KOMISÍ

Shromáždění zástupců občanských komisí a prověřkových komisí na všech úrovních konané dne 27. 4. 1990 v Praze přijalo zprávu Ústřední občanské komise o stavu prověrek a bezpečnostní situaci v krajích a okresech a závěrem přijalo toto usnesení:

1) Shromáždění konstatuje, že rezoluce přijatá na minulém zasedání, obsahující četné podněty a návrhy k bezpečnostní situaci ve státě, nebyla

ze strany Federálního ministerstva vnitra vůbec brána na vědomí.

2) Shromáždění konstatuje, že v resortu FMV nebyla do dnešního dne provedena řada životně důležitých opatření. Na závěry občanských komisí nebyl brán zřetel a po celé čtyři měsíce nebyl z FMV prakticky nikdo propuštěn a téměř nikdo přijat. Jsme tedy ve stejné situaci jako jsme byli na počátku ledna, kdy se tyto problémy začaly řešit. Východiskem z této situace je jen důsledné ukončení prověrek za úzké spolupráce s FMV.

Konstatujeme rovněž, že spolupráce, zejména na nižších složkách, Českého ministerstva vnitra by se měla zlepšit.

3) Shromáždění nesouhlasí s vydáním rozkazu federálního ministra vnitra č. 47 z 30. 3. 1990, ve kterém ministr nařizuje "znečitelnit údaje o členství v politických stranách ve všech evidenčních dokladech příslušníků". Tím se totiž takřka znemožňuje jakákoli účinná činnost prověřkových a občanských komisí na všech úrovních. Tento rozkaz je co do následků adekvátní Lorencovu skartačnímu rozkazu.

4) Shromáždění vyslovilo podiv nad neobjektivním zhodnocením činnosti prověřkové komise ze strany ministra v jeho odpovědi na interpelaci poslance Ladislava Líse a pozastavuje se i nad tím, že ministrem jmenovaný náčelník Vnitřní organizační správy FMV ve svém televizním vystoupení z 26. 4. 1990 ničím nepodložená tvrzení pana ministra opakoval. Shromáždění nepochybně oceňuje technickou vyspělost a dlouholetou zkušenost pracovníků aparátu FMV, považuje však za nepřijatelné, aby se tyto lidé podíleli na kádrové a koncepční činnosti, neboť právě jejich profesionální zdatnost po celá desetiletí udržovala represivní režim při moci.

5) Shromáždění se domnívá, že řešení otázek FMV na nejvyšší úrovni, tak jak k němu došlo 17. 4. 1990 by měli být příště přizváni zástupci Ústřední občanské komise.

6) Shromáždění požaduje v co nejkratší době schválit návrh novely zákona č. 100/70 sb. a předložit nový zákon o SNB, který by umožnil vytvoření efektivní policejní služby, která bude hájit bezpečnost občanů, jejich rodin a majetku.

7) Shromáždění zásadně nesouhlasí se zjišťováním nálad a názorů občanů a jejich lustrování pomocí starých struktur StB a používáním starých metod. Tato koncepce je poplatná minulému totalitnímu režimu, odporuje zcela zásadám budování demokratického státu a nemá proto v naší společnosti oprávnění.

Proto je nutno na ochranu svobody občanů, jejich názorů a náboženského přesvědčení, vybudovat Úřad na ochranu Ústavy a demokracie, vyjmout tento úřad z pravomoci ministerstva vnitra a podřídit jej kontrole ústavních orgánů. Musí být samozřejmostí, že v tomto úřadě mohou pracovat jen čestní, nezkompromitovaní a demokracii oddaní lidé.

8) Shromáždění přivítalo jmenování Jana Rumla náměstkem federálního ministra vnitra a očekává, že nový náměstek bude vybaven dostatečnými pravomocemi k tomu, aby zajistil dostatečný prostor pro činnost občanských a prověřkových komisí.

9) Shromáždění ocenilo práci bývalých náměstků federálního ministra vnitra prom. práv. J. Procházky, JUDr. V. Cíklaminiho a odborné komise a protestuje tímto proti způsobu a důvodům jejich odvolání a proti znevážení jejich práce.

10) Shromáždění vyslovuje důvěru a plnou podporu současné činnosti předsedy občanské komise při FMV Dr. ing. Oldřicha Hromádky a předsedy Braně-bezpečnostního výboru Federálního shromáždění JUDr. Ladislava Líse.

11) Shromáždění má vážné námitky proti tomu, aby koncepční spor na FMV byl nezodpovědně převáděn do politické polohy, která částečně tisku umožňuje štvavé osobní a stranicky zaměřené výpady proti některým zúčastněným protagonistům. Shromáždění požaduje, aby spor byl veden objektivně a odpovídající úrovni, a to výhradně na půdě Federálního shromáždění, kam jedině patří. Tedy tak, jak o to do celou dobu usiluje Ústřední občanská komise.

V Praze dne 27. 4. 1990

KOMUNIKÉ Z JEDNÁNÍ MEZI STRANOU ZELEŇÝCH A OBČANSKÝM FÓREM

Při jednání představitelů Koordinačního centra OF Praha a Stranou zelených konaném dne 24. 4. 1990 v Praze se obě politické iniciativy dohodly na vzájemném dodržování morálního kodexu účastníků volební kampaně.

Vycházejí z toho, že jsou a budou vzájemně spolupracujícími partnery, představiteli občanských iniciativ nezatížených politickým dědictvím minulosti. Obracují se na své nižší organizační články, aby prosazovaly v předvolebním období vztahy partnerství a spolupráce založené na blízkosti společných cílů. Vytvoří tím dobré výchozí podmínky pro povolební spoluúčasť na veřejném politickém životě.

Za Stranu zelených MUDr. Jan Ječmínek a Dr. Martin Tichý, za KC OF Praha Jan Urban a Petr Kučera

Z časopisu "Pražská sedmička" přetiskujeme krátký článek o organizaci a průběhu voleb-podobné najdete v každých novinách, přesto doufáme, že neplytváme papírem.

JAK VOLIT

Úvodem

Volby, které nás v červnu čekají, budou zcela jiné, než na jaké jsme dosud byli zvyklí. Budou *svobodná*. Každý se může zcela svobodně rozhodnout, jaké straně dá svůj hlas. Proto tyto volby budou *povinně tajné*, tili každý volič *musí* vejít za plentu a tam provést vlastní volbu.

Volby jsou základním právem občana. Je nutno si uvědomit, že nový parlament a vláda, které z voleb vzejdou, budou parlamentem a vládou, které jsme vytvořili *my*, občané tohoto státu. Už to tedy nebudou tajemní *oni*, kteří nás ovládají, ale ti, pro které jsme hlasovali, kteří svoji autoritu odvozují z naší společné vůle. To je velmi důležité! Jen takto se stát stává společným dílem, zájmem a vůlí každého z nás. Bude to tedy nová republika, nový stát a nové vztahy mezi vládou a lidem. To je podstata demokracie, tili vlády lidu.

Volební kampaň

Aby všechny strany, které budou samostatně kandidovat ve volbách, měly stejné možnosti se co nejlépe představit, je období získávání sympatií, neboli *volební kampaň*, zákonem v určitý den vyhlášeno a rovněž v zákonem určené době končí. Naše volební kampaň bude probíhat od 29. dubna do 6. června 1990.

Během této doby by měl občan sledovat televizi, rozhlas, číst listy. Každá strana bude mít v televizi i v rozhlasu jistý počet hodin. Každá strana bude šířit svůj volební program, ve kterém se bude snažit vysvětlit občanům, co je jejím cílem. Při tom se však všichni musíme naučit řídit se svým rozumem a cílem a hodnotit *všelijaké* volební hesla střízlivě. Vůde na světě v demokratických státech volič hodnotí stranu ze tří hledisek: hodnotí její *historii*, uvazuje nad jejím *volebním programem* a hlavně ji hodnotí podle *osobností*, které mu strana nabízí. Občané budou mít možnost se seznámat s kandidáty a programem jejich stran také na předvolebních schůzích.

Volební seznamy a hlasovací listky

Volební seznamy sestavuje příslušný národní výbor 30 dnů před volbami. To znamená, že do 6. května musí být na příslušném národním výboru vyvěšen seznam voličů. Zde mohou občané upozornit na případné chyby, ale také na nemohoucí či postižené občany, kteří chtějí volit a za kterými by členové volební komis

měli přijít domů. 15 dní před volbami, tj. do 24. května, vyhlásí příslušný národní výbor kdy a kde se bude volit. Kdo už ví, že ve dny voleb nebude v místě svého trvalého bydliště, vyzvedne si *voličský průkaz*.

Hlasovací listky si sestavují strany, jsou to tedy kandidátky jednotlivých stran. Protože v červnu budeme volit do Sněmovny lidu, do Sněmovny národů a do České národní rady (na Slovensku do SNR), připraví si každá strana *tři* hlasovací listky, které budou viditelně rozlišeny. Občanům budou, spolu s *legitimačním listkem*, doručeny domů nejpozději do 6. června. Listky může převzít kdokoli z rodiny starší 18 let. 6. června volební kampaň končí, agitace už bude zakázána.

Volby

V den voleb, tj. 8. a 9. června, si každý volič vezme všechny hlasovací listky a legitimační listek a odejde do volební místnosti. Zde volební komisi odevzdá legitimační listek. Volební komise jej odsákrne z volebního seznamu a předá mu neprůhlednou obálku s razítkem národního výboru. S tou se volič odebere za plentu, kde vybere listky strany, kterou chce volit. Na těchto třech listkách může (nemusí) *zakroužkovat* nejvíce 4 kandidáty, kterým dává přednost před ostatními. Zakroužkuje-li jich více, posuzuje se to jako kdyby nezakroužkoval žádného. Takto upravené listky vloží do obálky. V obálce musí být *právě tři* listky, ani více, ani méně - jeden do Sněmovny lidu, druhý do Sněmovny národů a třetí do ČNR (nebo SNR). Poté volič, už před zraky volební komise, vloží obálku do volební schránky (urny).

Závěr

Nikdo nemusí mít strach, že by nevěděl, jak volit. V tomto směru stát připraví volební osvětu a také volební komise může na místě znovu vše vysvětlit. Nebojme se volit, naopak, využijme tohoto svého práva, vždyť naše lhostejnost by byla jen a jen podporou sil, které přivedly naši vlast a společnost do tohoto stavu, kdy musíme mobilizovat všechny své síly a schopnosti, abychom se znovu dostali do postavení nejen ekonomicky nezávislé země, ale také země, kde život bude důstojný a bude mít všechny znaky humanismu a demokracie. Nebojme se tedy volit, volme však uváženě a střízlivě, jde přece o *naši* budoucnost.

Judita Koldová

Z E S L O V N Í K U P O L I T I C K É H O M Y Š L E N Í R O G E R A S C R U T O N A

LIBERALISMUS (*liberalism*) Nepřesný pojem, užívaný zpravidla k označení moderní politické doktríny, jejíž některé části byly vyvíjeny systematicky, jiné ponechány buď v zárodečném stavu nebo o nich jejich stoupenci mlčí. Dějiny liberalismu se kryjí s dějinami »omezené vlády, tj. s úspěšnými pokusy poddaných zmenšit moc vlády a zajistit si pro sebe výsadní listiny, statuty, »instituce a jiné formy »zastoupení, které garantují »práva jednotlivce před zásahy suverénní (viz »svrchovanost) moci.

Liberalní myšlenky zřetelně vyjádřila již anglická Magna charta v roce 1215, avšak moderní doktrína liberalismu je zpravidla spojována s 17. a 18. stoletím, kdy vznikla politická teorie na její podporu, rychle se proměňovaly politické instituce, které usplňují její šíření, a konečně také proto, že »*individualismus* v liberalismu měly obašený, nacházel tehdy potvrzení v řadě aspektů ekonomického, společenského a politického života. Hlavními vykladači jednotlivých stránek liberalismu byli Spinoza, Locke, Montesquieu, »*Kant*, Bentham, J. S. Mill, Jefferson, Madison - spolu s mnoha jinými významnými osobnostmi osvícenství a epochy následující. Redukovat liberalismus na jedinou teoretickou tezi je téměř nemožné, nicméně s následujícími postoji se lze setkat v základech většiny jeho podob:

- i) Víra v nejvyšší hodnotu jednotlivce, jeho svobody a jeho práva.
- ii) Individualismus v jeho metafyzické variantě (viz »*liberalní individualismus*).
- iii) Víra v to, že jednotlivce má »*přirozená práva*, která existují nezávisle na vládě a která by měla být vládou a proti vládě chráněna.
- iv) Přiznání nejvyšší hodnoty svobodě, již se zpravidla rozumí způsoblost zabezpečit to, na co má člověk právo, zároveň s představou, že vláda musí být omezena tak, aby svoboda pro každého občana mohla být zaručena; dokonce že snad vláda je ospravedlnitelná pouze do té míry, v níž svobodu maximalizuje, nebo v níž chrání svobodného jednotlivce před narušením sféry jeho práv.

Všechny tyto právě uvedené názory jsou ve vzájemném souladu a tvoří z etického a metafyzického hlediska jednotu. Kromě toho lze občas ve jménu liberalismu přicházet s následujícími postoji (soudí se totiž, že teoreticky souvisejí s tím, co bylo řečeno výše):

- v) Spíše antropocentrický než teologický pohled na lidské zvláštnosti, který tezíste všech hodnot shledává ve sféře lidských možností a lidského usilování.
- vi) Univerzalizmus, tj. víra, že práva a svobody jsou univerzální a že vycházejí z obecné lidské situace člověka ve světě, přesahující konkrétní místo a čas. Lidé by se měli naučit zřítat se svých osobitých místních vazeb, aby dokázali nahlédnout věci z pozice nezaujatého zákonodávce.
- vii) Obhajoba tolerance, pokud jde o morálku a náboženství.

Liberalismus je vyjádřením politické teorie omezené vlády a odráží politickou senzitivitu moderního člověka odtrženého od »*tradice*, »*zvyklostí*, náboženství a »*předsudků* a ponechaného ve světě bez jakýchkoliv vodítek, kromě těch, které mu může poskytnout jeho vlastní rozum. Nabízel-li se mu rozumné vysvětlení základních lidských svobod a práv, může pozorovat »*legitimitu* politických institucí podle toho, do jaké míry ony svobody a práva respektují a podle toho jim také poskytovat svou loajalitu. Základním rysem všech liberalních teorií, občanských povinností je předpoklad výslovného nebo mlčky se rozumějícího souhlasu, doktrína společenské »*smlouvy* je pak nejdůležitějším příkladem liberalní teorie vlády. Má-li dávat smysl filosofie, která leží v základech liberalismu, musí se říci mnohem víc o povaze lidského individua a o povaze svobody. Tyto dva okruhy problémů spojuje filosofie Kantova - teorie autonomie jednající »*racionální bytosti*, jak ji Kant postuluje, poskytuje východní základnu pro všechna shora uvedená tvrzení (možná s výjimkou toho posledního). Ale toto poslední - obhajující toleranci - je patrně nejpouzdřitelnější: liberalismus sám je morálním hlediskem a bývá často blášan a bigotní averzí vůči svým oponentům, s averzí, která není ničím jiným než právní intolerancí.

Za jeden z důležitých moderních problémů pokládá liberalismus problém svobodného trhu. První liberalové obvykle předpokládali (nebo se snažili prokázat), že právo na soukromé vlastnictví a svoboda směny jsou základními předpoklady svobody jednotlivce. Je-li tomu tak, pak je svobodný trh patrně nevyhnutelným důsledkem liberalních ideálů. (Odsuzuje-li se často liberalismus jako »*buržoazní ideologie*«, pak je to právě proto, že ospravedlňuje existenci kapitalistických výrobních vztahů.) Liberalové začali však postupně přijímat socialistické argumenty proti akumulaci majetku a připouštět, že soukromé vlastnictví, ponechá-li se volnému průběhu, vskulku poskytuje svobodu pouze jedněm, za cenu nesvobody jiných. Někteří z nich se na základě toho zrekli přesvědčení o svobodném trhu a pokusili se smířit své názory s nezbytností přerozdělování a s rovnostářskou »*sociální spravedlností*. Tak se nakonec utvořilo dosti ortodoxní levicové-liberalní stanovisko (viz »*levicová liberalové*), v němž se svázejí hlavní teoretické konflikty vyvolané touto proměnou postojů.

Rozhodující úsilí liberalní politické teorie - odhlédneme-li od nynější snahy smířit zmíněná okázala konfliktní stanoviska - je zaměřeno k problému, který anglický právník Henry de Brelton (zemřel 1268) pojmenoval »*konstitucí svobody*«, tj. k problému, jak zkonstruovat politické instituce, aby umožnily omezenou vládu a aby účinně chránily sféru jednotlivce a jeho práv před invazí shora. (Sousoví v uvozovkách dokládá starobylou liberalních idejí v anglickém právu).